

**СРЕДЊОРОЧНИ ПЛАН РАДА
КОМИСИЈЕ ЗА ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНИХ СПОМЕНИКА
ЗА ПЕРИОД 2020–2022. ГОДИНЕ**

Сарајево, август 2019. године

САДРЖАЈ

Поглавље 1: Стратешки оквир	1
Поглавље 2: Визија и мисија институција.....	2
Поглавље 3: Учесници и партнери	2
Поглавље 4: Основна програмска одређења.....	5
Поглавље 5: Ресурси и капацитети потребни за постизање циљева	9
Поглавље 6: Оквир за праћење спровођења плана и евалуацију резултата.....	12
ПРИЛОГ 1. Акциони план Средњорочног плана рада институције	
ПРИЛОГ 2: Преглед закона, других прописа и развојно-инвестиционих пројеката /програма предвиђених Средњорочним планом рада институције	

Поглавље 1: Стратешки оквир

Комисија за очување националних споменика (у даљем тексту: Комисија) је институција Босне и Херцеговине успостављена на основу Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини и Одлуке о Комисији за очување националних споменика коју је донијело Предсједништво Босне и Херцеговине на 119. сједници, одржаној 21.12.2001. године, а којом су, у складу са одредбама Анекса 8., утврђени основни принципи и циљеви дјеловања Комисије, те њени примарни задаци и овлашћења као институције Босне и Херцеговине. Одлука је објављена у “Службеном гласнику БиХ”, бр. 1/02, 10/02, 42/16 и 50/17.

На основу овлашћења из Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Комисија доноси одлуке о проглашењу покретних и непокретних добара националним спомеником, примјењујући документ “Принципи и смјернице за очување националних споменика”, број 01.2-7.4-36/28-6 од 14.06.2018. године и Правилник о критеријумима вредновања добара, подјели по предмету правне заштите и поступку категоризације националних споменика, број 11-02.14-58/18-6 од 14.06.2018. године (“Службени гласник БиХ”, број 47/18).

На основу Правилника о активностима везаним за међународну сарадњу (“Службени гласник БиХ”, број 29/02), који је донијело Предсједништво БиХ, Комисија даје иницијативу за покретање поступка за закључивање међународних уговора, припрема приједлоге уговора, учествује у претходним преговорима ради закључивања међународних уговора на експертском нивоу, извршава међународне уговоре, те обавља друге послове међународне сарадње у области заштите националних споменика.

У складу са својим мандатом и овлашћењима Комисија је донијела Стратешки план развоја Комисије за период 2020–2024.

Поред Анекса 8., Одлуке Предсједништва БиХ о Комисији и Одлуке Предсједништва БиХ о међународним активностима у области заштите националних споменика, стратешки оквир дјеловања представљају и сљедећи документи:

- Стратешки оквир за Босну и Херцеговину;
- документи о ИПА програмима;
- закони о спровођењу одлука Комисије у Федерацији БИХ, Републици Српској и Брчко дистрикту БиХ;
- међународне конвенције у области заштите културног наслеђа које је БиХ ратификовала:
 - УНЕСКО-ове конвенције – Конвенција о заштити свјетске културне и природне баштине, Конвенција о заштити културног наслеђа у случају оружаног сукоба са протоколима I и II, Конвенција о мјерама за заштиту и спречавање недозвољеног извоза, увоза и преноса власништва над културним добрима;
 - Конвенције Савјета Европе – Европска конвенција о заштити археолошког наслеђа (ревидована, Валета); Оквирна конвенција о вриједностима културног наслеђа за друштво и Европска конвенција о културном крајолику;

- друге међународне конвенције и документи (повеље, препоруке, резолуције и сл.) из области заштите културног наслеђа.

Поглавље 2: Визија и мисија институција

Визија

Комисија је институција Босне и Херцеговине која ради на очувању националних споменика за добробит садашњих и будућих генерација. У свом раду Комисија се руководи принципима: објективности, етичности и одговорности у процесу проглашења националних споменика, те изградњи повјерења јавности у свој рад. Интегритет Комисије гарантује њено стручно особље, свјесно да успех зависи од свакога појединачно.

Мисија

Као дио имплементације цивилног дијела Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Комисија је успостављена Анексом 8. тог споразума, како би путем заштите националних споменика као средства помирења, пружила подршку процесима пост-конфликтног опоравка и развоја, повратка избјеглица и расељених лица; те допринијела очувању идентитета Босне и Херцеговине и њених народа и народности. Имајући у виду улогу политике идентитета у конфликтима на подручју бивше Југославије, рад Комисије је од кључног значаја за рјешавање питања која су, не тако давно, имала централну улогу у стварању политичке и безбједносне нестабилности у Босни и Херцеговини. Имајући у виду да је културно наслеђе необновљив ресурс, рад Комисије на очувању националних споменика Босне и Херцеговине доприноси одрживом развоју локалних заједница, успостављању сарадње у различитим областима и нивоима, те покретању интеркултурног дијалога.

Поглавље 3: Учесници и партнери

Институције на државном нивоу

- Предсједништво БиХ – именује чланове Комисије на основу члана 2. став 2. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ и члана 5. став 1. Одлуке о Комисији за очување националних споменика (“Службени гласник БиХ”, бр. 1/02, 10/02, 42/16 и 50/17).
- Министарство цивилних послова БиХ (МЦП) – надлежно за обављање послова у области културе (поред осталих области), који се односе на утврђивање основних принципа координирања активности, усклађивања планова ентитетских органа власти и дефинисање стратегије на међународном плану.
- Државна комисија за сарадњу БиХ са УНЕСКО-ом (Државна комисија) – установљена као савјетодавни орган Савјета министара БиХ за послове међународне сарадње Босне и Херцеговине и УНЕСКО-а у области образовања, науке, културе и информирања.
- Министарство спољне трговине и економских односа БиХ (МСТиЕО) – надлежно за координацију свих активности и усклађивање планова између ентитетских власти и међународних институција у области природних

ресурса, заштите околине, пољопривреде и енергије, те издавање дозвола за извоз и увоз умјетничких дјела и антиквитета.

Институције на ентитетским нивоима

Према законима о спровођењу одлука Комисије, Федерација БиХ, Република Српска и Брчко дистрикт БиХ дужни су да, путем својих надлежних органа, предузму одговарајуће правне, научне, техничке, административне и финансијске мјере неопходне за заштиту, конзервацију, презентацију и рехабилитацију националних споменика.

Министарства надлежна за просторно уређење ентитета и надлежна служба Брчко дистрикта БиХ издају одобрења за радове на националним споменицима, те одобрења за градњу у заштићеном подручју националног споменика, и то:

- Федерално министарство просторног уређења,
- Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске и
- Одјељење за просторно планирање и имовинско-правне послове Владе Брчко дистрикта БиХ.

Федерално министарство културе и спорта – врши послове који се односе на заштиту и коришћење културно-историјског наслеђа. Ово министарство утврђује критерије на основу којих Влада Федерације БиХ доноси одлуке о финансирању пројеката заштите.

Министарство просвјете и културе Републике Српске – врши послове који се односе на заштиту и коришћење културно-историјског и природног наслеђа, припремање програма и споразума о културној сарадњи.

Ентитетске институције задужене за заштиту наслеђа врше стручне послове у области заштите и коришћења културно-историјског наслеђа, стручни надзор над реализовањем програма и пројеката заштите и коришћења објеката наслеђа, дају мишљења на пројекте заштите и коришћења објеката културно-историјског наслеђа, и то:

- Завод за заштиту споменика у саставу Федералног министарства културе и спорта
- Републички завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа РС.

Ентитетске инспекције врше послове инспекције и надзора заштићених подручја на којима се добра налазе и овлаштене су да предузму законске мјере заштите, укључујући одлуке којима се обустављају сви захвати који нису у складу са законом, односна добра доводе у стање у којима су била прије незаконитих или нестручних захвата, и то урбанистичко-грађевинске инспекције у саставу:

- Федералне управе за инспекцијске послове,
- Републичке управе за инспекцијске послове Републике Српске и
- Владе Брчко дистрикта.

Научне и стручне институције у БиХ:

- Архиви (Архив БиХ, Историјски архив, Архив Унско-санског кантона и др.);
- Научни институти (Оријентални институт, Институт за историју, Бошњачки институт и др.);
- Универзитети (Сарајево, Бањалука, Мостар и др.);

- Библиотеке (Национална библиотека БиХ, Народна библиотека Бањалука, ЈУ библиотеке у Тузли, Маглају, Мостару, Високом, Зеници, Требињу, Бихаћу, Бијељини итд.);
- Музеји (Земаљски Музеј БиХ, музеји у Травнику, Коњицу, Требињу, Зеници, Сарајеву, Бањалуци, Мостару, Бијељини, Добоју итд.);
- Академија наука и умјетности БиХ
- Асоцијација БАМ.

Остале институције на ентитетском, кантоналном и локалном нивоу које имају надлежности везане за управљање културним наслеђем:

На нивоу ФБиХ:

- Федерално министарство туризма и околиша;
- Геодетска управа ФБИХ.

На нивоу РС:

- Министарство трговине и туризма Републике Српске
- Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове

На кантоналном нивоу у ФБИХ (*у Федерацији Босне и Херцеговине од 10 кантона, установљени су кантонални заводи у 5 кантона*):

- Кантонални завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Сарајева, Сарајево;
- Кантонални завод за урбанизам просторно планирање и заштиту културно-историјског наслеђа Средњобосанског кантона, Бугојно;
- Завод за заштиту и коришћење културно-историјског и природног наслеђа Тузланског кантона, Тузла;
- Завод за заштиту културно-историјске баштине Херцеговачко-неретванског кантона, Мостар;
- Кантонални завод за заштиту културно-историјског и природног наслеђа Унско-санског кантона у Бихаћу.

На локалном нивоу:

- Општине – службе надлежне за катастар и просторно планирање;
- Земљишно-књижне канцеларије у саставу општинских судова или других надлежних органа;
- Агенција “Стари град”, Мостар;
- ЈУ Агенција за културно-историјску и природну баштину и развој туристичких потенцијала града Јајца, Јајце.

Остали:

- Невладине организације;
- Вјерске заједнице;
- Туристичке заједнице;
- Дипломатско-конзуларна представништва у БиХ;
- Дипломатско-конзуларна представништва БиХ у другим земљама;
- Сви медији, као и они специјализовани за одређене теме.

Међународне организације за културу:

- УНЕСКО, Центар за свјетско наслеђе (WHC) и савјетодавни органи ICOMOS, ICCROM и ICOM;
- American Ambassadors Fund for Cultural Preservation
- Савјет Европе;
- Британски савјет;
- World Monument Watch;
- Европска асоцијација археолога (ЕАА);
- Archaeological Institute of America;
- Islamic Conference Research Center (IRCICA);
- UNDPI;
- Instituto Centrale ICCD Rim;
- Завод за заштиту наслеђа Дубровник;
- Министарство културе Републике Хрватске;
- Друштво конзерватора Србије;
- Републички завод за заштиту споменика културе Београд;
- Академија САНУ Београд и др.

Поглавље 4: Основна програмска одређења

Основна програмска одређења су произашла из надлежности и овлашћења Комисије и овдје представљена путем програма и пројеката који доприносе остварењу специфичних, средњорочних циљева и у коначници стратешког циља. Проблем представља непостојање механизма координације између институција и органа власти на различитим нивоима.

Стратешки циљ: Идентификација и очување наслеђа за будуће генерације
Средњорочни / Оперативни циљ: Интегрисана заштита националних споменика

Доношењем одлука о проглашењу културних добара националним споменицима Босне и Херцеговине Комисија настоји успоставити ефикасан и партиципацијски систем заштите. Свака појединачна одлука треба да испуни савремене захтјеве и трендове у очувању наслеђа, представљању и одрживом управљању наслеђем, ослањајући се на препоруке међународних конвенција и могућности законодавног система у земљи, обезбјеђењем учешћа јавности и даљој демократизацији процеса проглашења.

Постизању циља Интегрисане заштите националних споменика доприноси програм Заштите и рехабилитације националних споменика који се спроводи кроз пројекте 1.1. Заштита националних споменика и 1.2. Рехабилитација националних споменика.

Програм 1: Заштита и рехабилитација националних споменика

Пројекат 1.1. Заштита националних споменика

Припрема одлука

На основу овлашћења из Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, Комисија разматра и доноси одлуке о проглашењу покретних и непокретних добара националним спомеником и врши њихову категоризацију,

примјењујући Правилник о критеријумима вредновања добара, подјели по предмету правне заштите и поступку категоризације националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 47/18).

За добра која не испуњавају прописане критеријуме за проглашење добара националним спомеником, Комисија доноси одлуку којом се утврђује да предложено добро не испуњава те критеријуме (тзв. “негативне одлуке”).

Одредбом члана 40. Пословника о раду Комисије за очување националних споменика (“Службени гласник БиХ”, број 47/16) утврђени су случајеви у којима Комисија може да одлучи о измјени или допуни раније донесене одлуке о проглашењу добра националним спомеником. Измјене и допуне одлуке у прописаним случајевима доносе се на начин и према поступку прописаним за доношење одлуке о проглашењу добра националним спомеником.

Комисија по службеној дужности (без посебног захтјева), доноси одлуке о проглашењу националним спомеником за свако појединачно добро уписано на Привремену листу националних споменика Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број 33/02). На Привременој листи, коју је успоставила Комисија за очување националних споменика у сазиву из периода 1995–2001. године, уписано је 776 споменика.

Поступак за проглашење добра националним спомеником покреће се на основу петиције – приједлога за утврђивање добра националним спомеником Босне и Херцеговине. Петиције за утврђивање добра националним спомеником подносе се Комисији у складу са чланом В Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ. Комисија је утврдила јединствену форму петиције према врсти добра. Петицију може да поднесе било које правно или физичко лице у Босни Херцеговини. Комисија је до 31.12.2018. године примила петиције за проглашење 1946 добара националним спомеником.

За свако добро за које је поднесена петиција, или за добро уписано на Привремену листу националних споменика БиХ, врше се прелиминарна истраживања и увиђај у стање на терену у циљу рјешавања петиција и утврђивања приоритета за израду одлука.

За сваку појединачну одлуку, у поступку њене припреме, врше се додатни истраживачки радови и прикупљање архивске, историјске и техничке документације, прикупљање ставова свих заинтересованих страна, техничка процјена стања културног добра и техничка и геодетска снимања и документовање добра, увид у катастарску и планску документацију и управне акте у општини на чијем се подручју предметно добро налази. Одлука са образложењем и пратећом документацијом је резултат истраживачког и стручног рада стручног особља Комисије и представља основни елемент заштите споменика.

Комисија доноси сљедеће одлуке:

- одлуке о проглашењу добара националним спомеником,
- одлуке којима се утврђује да предложена добра не испуњавају критеријуме за проглашење националним спомеником и

- одлуке којима се раније донесене одлуке мијењају, допуњавају, исправљају или укидају.

Одлуке се усвајају на сједницама Комисије, исправљају према закључцима са сједнице, лекторишу, објављују (диспозитив) у “Службеном гласнику БиХ” и на службеној веб страници Комисије (комплетна одлука), архивирају у Архиви Комисије и Библиотечко-документационом центру. Након објаве у “Службеном гласнику БиХ”, Комисија подноси захтјеве надлежним општинским судовима у Федерацији БиХ, или другим надлежним органима (подручне јединице Републичке управе за геодетска и имовинско правна питања РС), за упис забиљежбе о непокретним националним споменицима у земљишне књиге и предузимања активности на отклањању недостатака када упис забиљежби у земљишне књиге није спроведен.

Одговорност за спровођење одлука Комисије лежи на ентитетским владама и њиховим институцијама надлежним за просторно уређење, заштиту наслеђа, инспекцијске послове и др. Ентитети су дужни да путем својих органа обезбиједе финансијске, административне, техничке, научне и правне услове за заштиту, очување, презентацију и рехабилитацију националних споменика. Оштећење или уништење националног споменика представља кривично дјело у складу са важећим кривичним законима (у РС, ФБиХ, БД).

Праћење имплементације одлука

Комисија прати имплементацију одлука за националне споменике, те спроводи сљедеће активности:

- на захтјев физичких или правних лица даје стручна мишљења и ставове везане за тумачење одлука, као и стручно мишљење о усклађености пројектне документације за извођење радова са прописаним мјерама заштите из одлука Комисије;
- учествује у раду стручних тимова које образују друге институције на свим нивоима у БиХ (Савјети регулационих планова за Благај и Почитељ, и др.);
- за националне споменике који су приоритет за рехабилитацију, Комисија се обраћа захтјевом за финансијску подршку ентитетским владама;
- предлаже релевантним институцијама мјере и активности на бољем спровођењу одлука и препорука из међународних конвенција и других докумената из области заштите културног наслеђа.

Обиљежавање националних споменика

Комисија је обавезна да утврди техничке услове за израду и постављање информационе табле са основним подацима о споменику и одлуци о проглашењу добра националним спомеником. У буџету Комисије досада нису била одобрена средства за израду и постављање информационих табли. Према захтјевима власника, корисника и локалних власти, Комисија утврђује текст, графичке прилоге, изглед и материјализацију информационих табли и доставља власницима, корисницима и локалним властима уз захтјев да обезбиједе услове за израду и постављање таквих табли.

Споменици у опасности

Комисија прати и разматра стање и активности у вези са националним споменицима угроженим незаконитом изградњом, нестручном реконструкцијом,

неодржавањем или неким другим видом деструкције. Комисија води Листу угрожених споменика за које је неопходно спровести хитне мјере заштите да би се спријечило њихово уништење. У конкретним случајевима Комисија обавјештава надлежне ентитетске и друге органе о угрожености споменика, те предлаже мјере заштите у складу са законом и одлукама Комисије.

Мониторинг стања споменика

Редовни преглед општег стања очуваности националног споменика и његових вриједности и значаја, обавља се у оквиру мониторинга – праћења спровођења одлука Комисије и стања у заштићеном простору, а врши се према Обрасцу за мониторинг, односно мониторинг извјештају. Документација настала у процесу мониторинга представља саставни дио извјештаја о мониторингу прописаног интерним актима Комисије.

Комисија посебно прати стање националних споменика уписаних на Листу свјетског наслеђа УНЕСКО-а (Стари мост и Стари град Мостар, Мост Мехмед паше Соколовића у Вишеграду, Стећци средњовјековни надгробни споменици – 28 некропола из Босне и Херцеговине, Србије, Црне Горе и Хрватске) и Тентативну листу свјетског наслеђа (Столац, Почитељ, Благај, Јајце, Сарајево и Јеврејско гробље у Сарајеву).

Сарадња са институцијама у БиХ

У циљу вршења надзора Комисија може да успостави сарадњу са надлежним институцијама и органима за заштиту наслеђа на ентитетском или неком другом нивоу, представницима локалне заједнице и другим заинтересованим физичким и правним лицима.

Комисија, кроз свој редован рад, настоји да буде у контакту са свим надлежним институцијама за заштиту наслеђа, на свим нивоима, како би на вријеме била упозната са планираним интервенцијама на националном споменику или у његовом заштитном појасу, односно да би на вријеме, прије планирања или спровођења интервенције, упознала друге институције, нивое власти или инвеститоре о мјерама заштите и могућим дозвољеним интервенцијама на националним споменицима или у њиховом заштитном појасу. Сарадња институција и свих нивоа власти се мора да обезбиједи и редовно подржава како би се очувале вриједности наслеђа те омогућио исправан и одржив развој. Комисија, у настојању за наведеним, обезбјеђује савјетодавну помоћ свим заинтересованим странама, инвеститорима, локалној заједници и осталим институцијама.

Индикатор: број припремљених приједлога одлука (позитивне, негативне, измјене и допуне, исправке и одлуке о укидању раније донесених одлука)

Индикатор: број донесених одлука (позитивне, негативне, измјене и допуне, исправке и одлуке о укидању раније донесених одлука)

За националне споменике који су приоритет за рехабилитацију, Комисија спроводи сљедеће активности:

- Припрема приједлоге пројеката заштите споменика (апликације) и доставља их међународним субјектима са захтјевом за обезбјеђење средстава за њихову рехабилитацију.

- Припрема номинацију најугроженијих споменика за упис на Листу 100 најугроженијих добара у свијету коју води World Monument Watch, у циљу обезбјеђења финансијских услова за њихову рехабилитацију

Индикатор: број припремљених апликација пројеката и номинација

Пројекат 1.2. Рехабилитација националних споменика

Пројекат се реализује донацијама из страних и домаћих извора. Реализација овог пројекта доприноси рехабилитацији националних споменика, њиховом интегрисању у развојне планове, као и препознавању значаја наслеђа у БиХ и потреба његове заштите код међународне и домаће јавности. Имплементација пројекта се врши у складу са уговорима склопљеним са донаторима, Правилником о активностима Комисије везаним за међународну сарадњу и законским прописима у БиХ.

Индикатор: број пројеката и номинација

Поглавље 5: Ресурси и капацитети потребни за постизање циљева

5.1. Састав Комисије

На основу члана II став 4. Анекса 8. Општег оквирног споразума за мир у БиХ и члана 5. Одлуке о Комисији за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", бр. 1/02, 10/02, 42/16 и 50/17), Предсједништво Босне и Херцеговине донијело је, на 19. сједници одржаној 28. јануара 2016. године, Одлуку о именовању чланова Комисије: проф. др Амира Пашића, Горана Милојевића и Радоја Видовића. Одлука је објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 10/16.

Предсједништво БиХ донијело је, на 25. сједници одржаној 25. марта 2016. године, Одлуку о разрешењу међународних чланова Комисије: проф. др Зеупер Ахунбау и проф. др Martin Cherry. На истој сједници Предсједништво је донијело Одлуку о допуни Одлуке о Комисији за очување националних споменика ("Службени гласник БиХ", број 42/16), којом је у члану 7. утврђено да Комисија усваја опште акте са три гласа – консензусом домаћих чланова.

На основу члана 5. став 4. Одлуке Предсједништва Босне и Херцеговине о Комисији за очување националних споменика, сва три члана Комисије засновала су радни однос у Комисији, почев од 1. јула 2017. године.

Стручне и административне послове за Комисију обавља Секретаријат, које сачињава стручно и компетентно особље и то за: градитељско наслеђе, археолошко наслеђе, покретно наслеђе, правне послове (правна заштита националних споменика и општи послови), финансијске послове, библиотечке послове, послове односа са јавношћу и техничку координацију.

Извршни функционер организује и руководи радом Секретаријата.

Према важећем Правилнику о унутрашњој организацији Комисије, који је ступио на снагу 01.02.2017. године, након прибављања сагласности Предсједништва

Босне и Херцеговине, за извршавање послова и задатака из надлежности Комисије утврђено је 21 радно мјесто (36 извршилаца), од чега су 3 радна мјеста именованих лица (7 извршилаца), 2 руководећа радна мјеста (2 извршиоца), 11 службеничких радних мјеста (21 извршилац) и 5 запосленичких радних мјеста (6 извршилаца).

Потребни капацитети:

Комисија, по потреби, ангажује стручњаке разних профила на основу уговора о дјелу, ауторског уговора или уговора о привременим и повременим пословима (исламска, хебрејска епиграфика, старославенски натписи и текстови, културна географија и пејзажни архитекти, природне науке и др.) за потребе израде одлука; сарадника за обављање послова техничких снимања објеката, развој ИТ сервиса, вођење базе података и веб странице, рада на пројектима и др.

За потребе уноса и обраде података у Оракл бази података о споменицима и МапИнфо апликацији потребно је наставити са обуком сарадника.

Запослени у Комисији укључени су у програм обуке државних службеника коју организује Агенција за државну службу Босне и Херцеговине у склопу Пројекта изградње капацитета државних службеника на нивоу БиХ. Поред тога, обуке спроводе Дирекција за европске интеграције и Министарство финансија и трезора БиХ у домену примјене конкретних метода и процесних техника.

Рад на заштити наслеђа и примјена препорука међународних конвенција захтијева стална усавршавања и едукацију, те је потребно обезбиједити услове за усавршавање запослених стручњака и оспособљавање новозапослених у едукацијама које спроводе међународне стручне организације (ICCROM, UNESCO, ICOMOS).

Од 2017. године у склопу билатералне сарадње између БиХ и Републике Италије, реализује се програм обуке стручњака запослених у Комисији и службама заштите. Програм обуке је направљен на основу анализе потреба у БиХ. Обука се врши у Централном институту за рестаурацију наслеђа у Риму и у другим институција за заштиту наслеђа у Италији. Влада Републике Италије је обезбиједила средства и за боравак полазника. У наредном периоду потребно је наставити са обукама запослених у Комисији.

5.2. Просторије и радни услови

Од септембра 2015. године сједиште Комисије је у Сарајеву, Маршала Тита 9а, у Згради заједничких институција Босне и Херцеговине.

На основу члана 4. став (2) Пословника о раду, Комисија је донијела Одлуку успостављању канцеларија Комисије за очување националних споменика у Бањалуци и Мостару, број 04.1-02.14-33/17-8 од 17.07.2017. године.

Канцеларија Комисије у Бањалуци је почела са радом 20.07.2017. године, на основу Уговора о закупу пословних просторија, закљученог 19.07.2017. године са ГП "Крајина" а.д. Бањалука, број 01.3-16.4-122/17-3.

Канцеларија Комисије у Мостару је почела са радом 01.10.2017. године, на основу Уговора о закупу пословних просторија, закљученог 27.09.2017. године са Градом Мостаром, број 03-16.4-131/17.

Потребни ресурси:

У наредном периоду потребно је обезбиједити већи број канцеларија за потребе новог запошљавања, те за смјештај архива, економата и проширење капацитета БДЦ-а.

5.3. Опрема

Комисија има два сервера, 34 компјутера и 11 лаптопа. Сви компјутери су спојени на домену Савјета министара БиХ (vm.gov.ba), односно налазе се у систему е-владе. Оперативни систем (Windows, Microsoft Office) на свим компјутерима је лиценциран. Антивирусна заштита обезбијеђена је преко е-владе. Комисија посједује принтере, копијер апарате, скенере и плотере.

Потребно је унаприједити компјутерску опрему (нпр. набавка УПС-а за сервер, А3 скенера, *access point* уређаја за унапређење бежичне мреже) и софтвера (AutoCAD, Photoshop, Adobe Acrobat i CorelDRAW X3).

Набавка система за управљање документима (ДМС) предвиђена у 2019. години, биће реализована у 2020. години уколико до краја 2019. године остане на снази Одлука о привременом финансирању.

Комисија има два службена возила: теренско возило Махиндра и путничко возило Шкода Октавија. Путничко возило је набављено 2007. године, прешло је велики број километара и потребна су значајна средства за одржавање и оправку, па је потребно планирати продају тог возила путем лицитације у 2020. години.

5.4. Управљање и хармонизација пословања

У циљу постизања усклађености пословања са реформом јавне управе која се спроводи у БиХ, Комисија врши измјене постојећих и доношење нових интерних аката.

Управљачки послови укључују израду стратешких и планских докумената, интерне контроле и процедуре, организацију и координацију пословања, извјештавања и др.

Канцеларијско пословање обавља се у складу са Упутством о начину вршења канцеларијског пословања у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 30/15) и Упутством о измјенама и допунама Упутства о начину вршења канцеларијског пословања у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 7/16).

Архивирање се обавља у складу са Законом о архивској грађи и Архиву Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 16/01), Правилником о заштити и чувању архивске грађе у Архиву Босне и Херцеговине и регистратурне грађе у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 10/03) и Упутством о архивској књизи, чувању регистратурне и архивске грађе и

примопредаји архивске грађе између министарстава, служби, институција и других тијела Савјета министара Босне и Херцеговине и Архива Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, број 16/06).

Библиотечко пословање води се у складу Законом о библиотечкој дјелатности (“Службени лист Републике Босне и Херцеговине”, број 37/95), Законом о ауторском праву и сродним правима у БиХ (“Сл. гласник БиХ”, број 7/02) и Законом о заштити личних података (“Службени гласник БиХ”, број 49/06).

Финансијско пословање води се у складу са законским оквиром и смјерницама Министарства финансија и трезора БиХ и Уреда за ревизију.

У циљу ефикаснијег управљања Комисија планира увести додатне механизме:

- Управљање ризиком – увести систем одређивања, процјене и праћења ризика, стандардизовати процјену утицаја свих грешака на финансијски извјештај. Израдити и документовати анализу ризика, којом се идентификују и категоризују сфере ризика за извршење буџета, сфере ризика за управљање капиталом и угрожених ставки;
- Контролне активност – увести писана правила, принципе и процедуре; контрола прије, текућа контрола и пратећа контрола; увођење обавезних формулара за планирање јавних набавки, унутрашњих контрола, те контролних листи, као и записа о обављеним контролама;
- Контрола протока документације – стандардизовати процес благовремене и адекватне доставе електронске документације у БДЦ ради израде споменичког досијеа;
- Контрола/мониторинг – стандардизовати процес мониторинга за руководиоце;
- Код имплементације активности, треба потражити савјетодавну помоћ од Агенције за јавне набавке БиХ и Уреда за ревизију институција БиХ, у циљу обезбјеђења услова за економично, ефикасно и транспарентно коришћење ресурса и стварање једнаких конкурентних услова за све понуђаче;
- Доношење Правилника о коришћењу информационог система.

5.5. Хармонизација заштите наслеђа са ЕУ праксама

Од свог оснивања, Комисија се у раду водила и ослањала на међународне стандарде у смислу заштите и проглашења добара националним споменицима. Процес доношења одлука, документирања, мјера заштите и терминологија почива на препорукама међународних конвенција, повеља и одлука (УНЕСКО, ICOMOS, ICCROM, ICOM, Савјет Европе итд.)

Поглавље 6: Оквир за праћење спровођења плана и евалуацију резултата

Дефинисање кључних показатеља

Кључни показатељ успјешности програма Заштите и рехабилитације националних споменика је остварење оперативног циља (Интегрисана заштита националних споменика) који се спроводи кроз два пројекта:

Пројекат 1.1. Заштита националних споменика

Индикатор: број припремљених приједлога одлука (позитивне, негативне, измјене и допуне, исправке и одлуке о укидању раније донесених одлука)

Индикатор: број донесених одлука (позитивне, негативне, измјене и допуне, исправке и одлуке о укидању раније донесених одлука)

Индикатор: број припремљених апликација пројеката и номинација

Индикатор: број донесених одлука (позитивне, негативне, измјене и допуне, исправке и одлуке о укидању раније донесених одлука)

Пројекат 1.2. Рехабилитација националних споменика

Индикатор: број пројеката и номинација

Методи за прикупљање информација о показатељима

Показатељи се могу пратити кроз годишње извјештаје о раду Комисије, на службеној веб страници Комисије, у „Службеном гласнику БиХ“ и веб апликацији за вођење канцеларијског пословања.

Методологија прикупљања информација о показатељима заснива се на:

- годишњим извјештајима о раду Комисије;
- редовном праћењу и ажурирању информација о упису забиљежбе о непокретним националним споменицима у земљишне књиге; о објављеним одлукама у “Службеном гласнику БиХ” и на веб страници Комисије, о обезбијеђеним фондовима за споменике;
- веб апликацији за вођење канцеларијског пословања;
- press clippingу о активностима Комисије на заштити националних споменика;
- прикупљању података од надлежних институција о: издавању сагласности на техничко-инвестициону документацију, обављеним инспекцијским надзорима, покренутим кривичним поступцима, проведеној физичкој заштити и др.;
- евидентирању техничко-стручне помоћи пружене власницима и корисницима споменика и надлежним институцијама.

Извршни функционер

Мирзах Фочо

ПРИЛОГ 1. Акциони план Средњорочног плана рада институције

ПРИЛОГ 2: Преглед закона, других прописа и развојно-инвестиционих пројеката /програма предвиђених Средњорочним планом рада институције

Број: 13-7.4-39/19-16

Сарајево, 08.08.2019. године